

Preek over Mark.15:37-39

- Schildwolde, 10 april 2020
- Goede Vrijdag
- Kees van Dusseldorp
- online-dienst ivm corona-maatregelen

orgel/piano: Annet Louters (live)

zang: familie Van Dusseldorp (zang-opnamen)

collecte: kerk

thema: Zijn dood – ons leven

votum en groet

Ps.3:1,2

gebed

Psalm 22 (PsalmProject)

lezen: Mark.15:1-39

Via Dolorosa (Sela)

preek Mark.15:37-39

JdH 415 Is dat, is dat mijn koning

gebed

collecte met luisterlied: Een korrel graan (Elly&Rikkert)

Gz.91 (GK06) In het kruis zal 'k eeuwig roemen

zegen

Gemeente van Jezus Christus,

In onze wereld staat een kruis.

Eens stond er letterlijk een kruis van hout op Golgotha. Onze Heer Jezus Christus hing daaraan. Gemarteld, veracht, ontkleed, verworpen, verlaten. Daar stierf Hij, de rechtvaardige, de Mensenzoon, de Messias, de Zoon van God.

Nooit was er een dood met meer betekenis. Nooit had een lijden meer impact. Nooit was liefde van God meer zichtbaar dan het moment dat Hij zijn eigen Zoon overgaf aan de dood.

Dat kruis staat nog steeds in onze wereld. Ingebrand op het netvlies van de mensheid.

Als herinnering. Als aanklacht. Als ontsnappingsdeur. Als schuilplaats. Het kruis van Christus: dat is het oordeel van God en de bevrijding van de mensen bij elkaar.

Het is vloek en zegen ineen. Voor ieder die kijken wil naar de Heer die aan dat kruis hing. De kortsluiting tussen mensen en God. En tegelijk het herstel van de verbinding.

In onze wereld staat een kruis.

**** liever kijken we niet naar lijden**

Liever kijken we niet naar lijden. Het doet ons zeer. We wenden ons af. 'Wat een nare beelden! Dat hoef ik niet te zien hoor!' 'Wat een verschrikkelijk verhaal, ik word er misselijk van'. Ja, sommigen kijken op afstand. Met leedvermaak. Of met haat. Of verblinding. Alleen als er veel liefde is, wil je echt dichterbij komen. In het lijden van de ander. Meehuilen, aanraken, de pijn ondergaan.

Lijden drukt menselijkheid en waardigheid weg. Ontluisterend zijn beelden van mensen die in eenzaamheid sterven. Pijnlijk zijn de verhalen van mensen die van elkaar gescheiden zijn. Verbijsterend zijn de toestanden in de vluchtelingenkampen, Onmenselijk zijn de gevolgen van terrorisme. Kijken naar lijden, we doen het liever niet. Wat een mens is en kan, dat wordt dan zo teruggebracht. Wat is er nog menselijk? Een mens zoekt liever naar het sprankje hoop. Naar het licht aan het eind van de tunnel.

Nadenken over het lijden en sterven van Jezus Christus aan het kruis hoort daarbij. Maar bij dat lijden is nog iets anders aan de hand. Niet alleen de normale neiging om je af te wenden. Omdat lijden menselijkheid wegdrukt. Maar ook omdat nadenken over het lijden van Jezus Christus iets anders oproept. Het plaatst je ook voor God. Voor zijn recht. En voor zijn genade. En een mens heeft de diepe neiging om God op afstand te houden. Is eigengereidheid niet een van de kernzonden van ieder mens? En de onwil om van genade te leven? De huivering misschien voor het recht van God? Dat komt in het lijden van Jezus Christus allemaal naar je toe. En des te liever kijken we weg. Zoals de mensheid altijd al doet. Niet alleen voor het lijden. Maar ook voor God. Ook al hebben de meeste mensen ergens diep van binnen wel het besef dat je niet kunt blijven weglopen voor God.

Jezus die lijdt aan het kruis. Je moet moeite doen om er echt bij stil te staan. De stilte zoeken om het tot je te laten doordringen. Goede Vrijdag gebruiken om te kijken naar Jezus Christus. Om verbinding met Hem te houden, je Heer en je Heiland. Alleen wie niet blijft wegstaren, die leert de vrijheid van Gods genade kennen.

**** zijn lijden is een lijden aan ons**

Jezus Christus aan het kruis. De Verlosser uit de weg geruimd. Gods Zoon gedood. We kunnen reconstrueren hoe het is gegaan. Wie wat heeft gezegd en gedaan. Wie vals heeft beschuldigd, wie verraad heeft gepleegd, wie het recht heeft gebogen, wie hem in de steek heeft gelaten, wie uit was op eigen eer en wie zich liet meenemen in de massa. Maar uiteindelijk waren zij niet de oorzaak van Jezus' lijden. Zijn lijden is een lijden aan ons. Hij hing daar voor jou, voor mij. Voor onze zonden, onze fouten, onze schuld.

Bij al die personen die iets doen, kun je het verhaal vertellen. En vaak is het zo griezelig herkenbaar wat hen drijft. Gelovigen en ongelovigen vallen tegen. Het is het falen van de mensen. Het falen van de mensheid. De rafels worden in het evangelie niet weggewerkt, wat mensen hebben opgebouwd blijkt niet toereikend op het moment dat het erop aankomt, de geschiedenis blijkt onvoldoende lessen te leren, de sterkste en mooiste karakters blijken schaduwkanten en angsten te kennen. Als de zuivere, onschuldige, rechtvaardige, barmhartige op aarde rondloopt, ontstaan er mechanismen van kwaad en haat. Hij laat het gebeuren. Verzet zich niet. Neem het op zich. In zijn onmetelijke liefde. Als onze Heiland. Zijn lijden is een lijden aan ons. Ook aan mij.

Dat is niet leuk om te horen. Maar wel belangrijk om te erkennen. Niet voor niets schrijven de evangelisten hoofdstuk na hoofdstuk vol over de weg van Jezus naar het kruis. Zodat je naar Hem blijft kijken. Zodat er verzoening kan komen. Wie geen schuld erkent, zal ook niet weten wat verzoening is.

'Heer, ook aan mijn gebreken en tekorten hebt u geleden. Ik was er niet letterlijk bij, toen op Golgotha. Maar ik maak wel deel uit van die mensheid, waaraan u hebt geleden. En u wist toen al wat ik voor iemand was.'

Zo worden we diep het verhaal in getrokken. Medeplichtig aan deze moord. Door mijn gedrag, mijn nalatigheid, mijn zelfhandhaving, mijn angst.

Er zijn wel mensen die zeggen: Jezus wordt elke dag opnieuw gekruisigd, waar mensen het kwade doen. Die uitspraak gaat mij te ver. Maar vanaf het kruis kijkt Hij ook mij aan. Alsof Hij zegt: 'Ook jouw slechtheid, ook jouw fouten, ook jouw kortzichtigheid en dwaasheid, bewust of onbewust, als dader en als slachtoffer – Ik lijd eraan. Het bracht mij aan het kruis. Ik neem het op mij.'

**** dat slaat je alles uit handen**

Misschien is dat wel het lastigst: het kruis van Jezus Christus slaat je alles uit handen. Het ontdekt je aan het duister in jezelf. Als je tenminste je verzet staakt tegen de Heer en de moeite neemt om erbij stil te staan. Wat wordt alles dan betrekkelijk!

In deze tijd ervaren we hoe betrekkelijk menselijke welvaart en gezondheid zijn. Hoe relatief rijkdom en economische groei zijn. Ik hoop dat je ook tot de conclusie komt hoe betrekkelijk onze overtuigingen en meningsverschillen zijn, hoe lange tenen we soms hebben of een grote mond hebben gehad.

Bij het kruis van Jezus word je nog meer uit handen geslagen. Onze ego's, onze maskers, ons gedoe en onze macht. Zodat de kern overblijft: God die je liefheeft. Jezus Christus die je leven verzoent. De Heilige Geest die je naar het eeuwige leven leidt. Want als alles je uit handen geslagen is, zijn je handen leeg. Klaar om je Heer te omarmen. En je door Hem te laten meenemen.

Nee, dat is niet simpel. Het is niet ongevaarlijk. En het is ook niet zonder gevolgen. Het betekent niet dat alles kan en dat je je nergens druk over hoeft te maken. Het betekent wel dat er maar één centrum in je leven komt: Jezus Christus. Dat alles begint bij het hart van de Heer. Niet jij in het centrum, maar Hij. Van daaruit trek je je leven opnieuw op. Je zelfbeeld, je relaties, je prioriteiten, je houding naar anderen, de woorden die je kiest, de zorg die geeft, de besteding van je uren en je euro's. Je leven krijgt een andere kleur. De kleur van de genade, de kleur van de hoop, de kleur van liefde. Want het kruis trekt je in de ruimte van Gods genade.

**** het evangelie in de daad van het sterven**

Nooit was er een dood met meer betekenis. Nooit had lijden meer impact. Dan toen Jezus leed en stierf aan het kruis. Wil je wegstijgen? Omdat je het onmenselijk vindt? Omdat het je voor God plaatst? Omdat je alles los moet laten? Dat valt ons niet gemakkelijk. Maar wat een genade ligt er in het sterven van Jezus. Je kunt het lezen, je kunt het horen: het is geschreven en het is geschied. Gods genade is niet afwezig. Ook niet in dat donkere uur. Zijn liefde voor de wereld. Genade voor zijn kinderen. Hoop in het lijden.

Met een luide kreet blies Jezus de laatste adem uit. Eerst had hij nog een slok zure wijn genomen. Nog eenmaal had Hij zijn stem nodig. Markus vertelt niet wat Jezus geroepen heeft. Maar dat Jezus met een luide kreet afscheid neemt. Hij sterft niet langzaam weg, zijn laatste adem is geen zwakke zucht. Hij legt actief het leven af. Het sterven was 'een bewuste en vrijwillige daad van Jezus', schrijft prof. K. Schilder. De laatste daad van de Messias. Ter afronding van zijn werk. Waarin het licht al begint te schitteren. Jezus gaat als zijn werk is volbracht. Als de vloek is verbroken, als de beker is leeggedronken, als het oordeel is gedragen, als de duisternis is beëindigd. Hij nam het mee, de dood in, alles wat Hij op zich genomen had: al dat leed, al die schuld, als die smart. Hij neemt het mee naar de overkant. Dan ben jij er definitief van verlost. Een: omdat Hij het op zich nam. Twee: omdat Hij het meenam naar de dood.

In het lijden en sterven van Jezus, dat ons ontmaskert en aanklaagt, is het goed om te zien hoe Jezus nooit de regie verloren is. Hij liet het gebeuren, maar op een actieve manier. Hij kon er een einde aan maken: de oneerlijke rechtspraak, de martelende geseling, de gemanipuleerde spreekwoorden, de ontterende kruisiging. Maar hij liet het gebeuren. 'Zo moet het gaan' zei Hij zo vaak. Dit is de weg van de Mensenzoon. Hij wist het. In de schijnbare mislukking van de Messias ligt zijn overwinning. Hij liet het gebeuren. Maar niet met een lijdelijke, fatalistische houding. Maar met een genadige, actieve regie. Tot aan het moment dat Hij het leven aflegt. Zelfbewust en vrijwillig. Zijn sterven was een daad. Hoorbaar met een luide schreeuw. Boven al die honderden mensen uit. Niemand kon zou missen. Opdat iedereen zou kijken. Naar het moment dat de Heer het offer bracht. Zelfs aan het kruis glinstert Gods genade. Zijn dood – ons leven.

**** het evangelie in de scheur van het voorhangsel**

Een opvallend sterven. Het ging gepaard met een veelzeggend teken. In de tempel scheurt het voorhangsel van boven naar beneden. De onzichtbare hand die het gordijn verscheurde, kwam van boven. Voor de priesters moet het een ramp zijn geweest. Voor wie Jezus kent, is er bijna geen mooier teken. De weg naar de Vader is geopend. God

opent zijn hart voor de gelovigen. In zijn aanwezigheid mogen mensen komen. In zijn nabijheid mogen ze schuilen.

Ja, je moet wel even je Bijbel induiken om te begrijpen wat dat betekent. Het voorhangsel. En de scheur. Zoals trouwens in heel Jezus leven die Bijbelse woorden steeds onmisbaar zijn om te begrijpen wat Hij doet. Ook daarin ligt de troost van zijn lijden. We kijken niet naar het sterven van Jezus vanuit de opstanding op Pasen. We kijken niet alleen naar het kruis, vanuit het lege graf op de derde dag. Ook in het sterven, in het lijden, in het kruis ligt het goede nieuws. Het is geschreven, profetisch aangekondigd, alles wat met en rond Jezus gebeurde.

En in die Bijbel komen we het voorhangsel tegen als het mooie, zware gordijn tussen Gods heilige aanwezigheid in het binnenste van de tempel en de mensen daarbuiten, die daar niet mochten komen, omdat ze Gods aanwezigheid niet konden verdragen. Maar God verscheurt dat gordijn als Jezus sterft. Het offer is gebracht. Er is geen belemmering meer. Het kruis van Christus vormt de deur naar Gods heiligheid. God opent zijn hart voor ieder die Jezus Christus volgt. Nooit meer door Hem verlaten, nooit meer door Hem vervloekt, nooit meer door Hem veroordeeld. Of, om het nog sterker te zeggen: nooit meer sterven, nooit meer bang, nooit meer alleen. Want er is een vertrouwelijke vriendschap met God. Niet altijd zichtbaar, niet altijd te ervaren, maar wel te geloven en te genieten. Om je in te ontspannen, ook als de angst je dreigt te verlammen. Om lucht te krijgen, ook als je de adem wordt benomen. Om vrede in te vinden, ook als het lijden je verscheurt. Om de vreugde te behouden, ook als het leven pijn doet, of de problemen je overspoelen.

Het gordijn is gescheurd! Door de dood van Jezus gaat het leven open.

** het evangelie in de belijdenis van de centurio

‘Echt, dit was Gods Zoon’ stamelt de Romeinse hoofdman, die recht tegenover Jezus stond. Hij moest op hem te letten. Intens kwamen de stervensdaad en de levensscheuw bij hem binnen. Hij was al geïntrigeerd door Jezus. Door wat er over hem gezegd werd. ‘Koning der Joden’ stond boven zijn kruis. ‘Zoon van God’ spotten de leiders van het volk. Hij had het proces meegemaakt. De vuile spelletjes die gespeeld waren. De koninklijke waardigheid van deze bloedende en zwijgende man. En nu hij bewust en vrijwillig het leven aflegde, glipt het hem over de lippen. ‘Echt, dit was Gods Zoon’.

Heeft hij begrepen wat hij zei? Vast niet. Dan had hij moeten zeggen: ‘Dit is Gods Zoon’. Dan was hij op de knieën gevallen en had hij een eind gemaakt aan het schouwspel op Golgotha. Dan had hij zijn ontslag ingediend om Jezus te gaan dienen. En toch heeft hij de kern begrepen. En niet voor niets beschrijft Markus – na de goddelijke reactie op het sterven van Jezus – nu deze eerste menselijke reactie. Zoals in Marcus voortdurend mensen aan het woord worden gelaten om iets over Jezus te zeggen. De Romeinse hoofdman werd misschien op dat moment nog geen christen. Maar gaat wel iedereen voor in de belijdenis. ‘Echt, dit was Gods Zoon’. Zijn dood is iets bijzonders. Zijn dood bevat het leven. Zijn sterven de overwinning. Zijn kruis is de handtekening van God onder de acte van bevrijding en vrede.

Lieve mensen,

Het liefst kijken we weg van het lijden van mensen. Het zet zo'n streep door alles wat wij menselijk en waardig vinden. Bij de kruisiging van Jezus komt daarbij dat zijn lijden en sterven je voor God plaatsen. En je ontmaskeren als een zondaar, schuldig aan moord. Maar in zijn dood ligt je leven. De ruimte van Gods genade wordt geopend in het kruis. Hoor de overwinning in zijn laatste schreeuw. Besef dat het gordijn aan de kant is geschoven. En stamel het mee met de centurio. 'Hij is Gods Zoon. Werkelijk. Zijn lijden en sterven. Zijn kruis en zijn dood. Ze betekenen het leven'!

Amen